

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε αυτόν τον τόμο συγκεντρώνονται οι εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στο 11ο συνέδριο του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα, με γενικό τίτλο *Δημοκρατία και κρατικές πολιτικές στην Ελλάδα*. Σε αυτό το συνέδριο ετέθησαν προς διερεύνηση πλευρές του ελληνικού πολιτικού συστήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από ανεπάρκειες που εκφράζονται τόσο στο επίπεδο της αντιπροσώπευσης όσο και στο επίπεδο διαμόρφωσης των κρατικών πολιτικών.

Οι όροι υπό τους οποίους διεξάγεται η συζήτηση για την αντιμετώπιση αυτών των ανεπαρκειών παραβλέπουν ουσιώδεις διαστάσεις της ελληνικής πολιτικής και, ιδιαίτερα, τη συνάφειά της με την ευρωπαϊκή πολιτική και τον διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Ζητήματα όπως η κριτική αποτίμηση της αναπροσαρμογής των κρατικών πολιτικών υπό την πίεση των ευρωπαϊκών ρυθμίσεων δεν αντιμετωπίζονται από την άποψη των διακυβευμάτων που παράγουν. Αυτά τα διακυβεύματα συνδέονται τόσο με το περιεχόμενο της δημοκρατίας όσο και με το σχεδιασμό των κρατικών πολιτικών.

Η σύγχρονη δημοκρατία, από την άποψη του κοινωνικού της περιεχομένου, αναφέρεται σε ένα σύνολο από κοινωνικές-συλλογικές αξιώσεις επί των συνθηκών της κοινωνικής αναπαραγωγής (κοινωνικά δικαιώματα). Το πεδίο σχεδιασμού των κρατικών πολιτικών είναι συνδεδεμένο με το σύνολο των κοινωνικών παρεμβάσεων του κράτους, που αποσκοπούν στην αναδιανομή του εισοδήματος και του κοινωνικού πλούτου, προκειμένου να διασφαλισθούν οι όροι της κοινωνικής αναπαραγωγής. Από αυτή την άποψη, «δημοκρατία» και «κρατικές πολιτικές» είναι απολύτως συνδεδεμένες.

Ας επισημανθεί ότι οι θεματικές ενότητες του συνεδρίου, πέρα από την επιστημονική τους διάσταση, διαθέτουν, αυτοτελώς, και πολιτική διάσταση, δεδομένου ότι στο πλαίσιό τους προσεγγίζονται ζητήματα όπως η υπονόμευση της κοινωνικής συνοχής, η μετατόπιση των πολιτικών αποφάσεων από τη δημόσια σφαίρα στην ιδιωτική, η προϊούσα απαξίωση του κοινωνικού πλούτου, η διαχείριση

αυτού του πλούτου μέσω ιδιωτικών και εν πολλοίς αδιαφανών αποφάσεων, που προϋποθέτουν αλλά και καταλήγουν στην περιστολή της δημοσιότητας.

Το παρόν συνέδριο διεξάγεται στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης, που αναπτύσσεται σε παγκόσμιο επίπεδο. Με αυτή την κρίση φαίνεται σαν να έφτασε στα όριά της η λογική της αυτορρυθμιζόμενης αγοράς και να γίνεται επίκαιρο το σχήμα που συνοψίζεται στην πρόταση «ιδιωτικοποίηση των κερδών/κοινωνικοποίηση της ζημιάς». Τούτο σημαίνει ότι το κόστος της κρίσης θα το επωμιστεί η κοινωνία. Αυτό το κόστος δεν εκφράζεται μόνο στους κοινωνικούς πόρους που θα διατεθούν για την αναστήλωση της οικονομίας –χωρίς καμιά εγγύηση για την αποτροπή της κερδοσκοπίας στο μέλλον– αλλά και στη διασπορά συνθηκών που επιτείνουν την εργασιακή ανασφάλεια και υπονομεύουν τους όρους της κοινωνικής συνοχής. Σημειώνω ότι μετά από τέτοιες κρίσεις το σημείο της νέας κοινωνικής ισορροπίας που θα επιτευχθεί, ως προς τις δύο διαστάσεις που επεσήμανα (κοινωνική εργασία και συνοχή), θα είναι σε χαμηλότερο επίπεδο από εκείνο που είχε επιτευχθεί ιστορικά, για μια ολόκληρο περίοδο.

Ο τόμος αυτός περιλαμβάνει τα κείμενα των εισηγήσεων που παρουσιάστηκαν στο 11ο Συνέδριο του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα. Το συνέδριο αυτό διεξήχθη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, σε συνεργασία με τη Νομαρχία Αθηνών, από τις 6 έως τις 8 Νοεμβρίου 2008.

Στην πρώτη ενότητα συζητώνται ζητήματα που συνδέονται με το κοινωνικό περιεχόμενο της δημοκρατίας, στη συνάφειά τους με τη διαμόρφωση των κρατικών πολιτικών. Στη δεύτερη ενότητα επισημαίνονται τα προβλήματα που συνδέονται με τη συγκρότηση του δημοσίου χώρου και της δημοσιότητας. Στην τρίτη ενότητα εισηγήσεων τίθενται μια σειρά από ζητήματα, που συνδέονται με την τεχνολογία και τις κρατικές πολιτικές έρευνας. Στην τέταρτη ενότητα περιλαμβάνονται εισηγήσεις που εξετάζουν τις αντινομίες του πολιτικού συστήματος, όπως εκφράζονται ιδιαίτερα στο σύνολο των νοθεύσεων του κοινοβουλευτισμού. Στην πέμπτη, έκτη και έβδομη ενότητα εισηγήσεων αντιμετωπίζονται τα ζητήματα των αναδιαρθρώσεων και της συσσώρευσης κεφαλαίου με αναφορά στις κρατικές πολιτικές, όπως εκφράζονται στις πολιτικές ιδιωτικοποίησης και στη δημοσιονομική πολιτική. Ταυτόχρονα, εξετάζονται οι όροι υπό τους οποίους διαμορφώνεται η κοινωνική πολιτική και αντιμετωπίζονται τα ζητήματα διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής. Τέλος, στην όγδοη ενότητα θα συζητηθούν τα ζητήματα των μετασχηματισμών και των μετατοπίσεων στο ελληνικό πολιτικό σύστημα, που χαρακτηρίζουν τα μοντέλα μετάβασης από την κυβέρνηση στη «διακυβέρνηση».

ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

*Πρόεδρος επιστημονικής επιτροπής 11ου Συνεδρίου*